

שבוע החקלאות

מתחברים לאדמה

י"ב-י"ח בשנת 3.2-28.1

שיעור בנושא

השבוע החדש עם הטבע

השבוע אנו מציינים את שבוע החקלאות הישראלית. בשבוע זה, נעסוק בחשיבות החקלאות, נרחיב את ההיכרות עם עולם החקלאות ונחשוף את המקום שהחקלאות ועבודת האדמה תופסות בחיינו כיחידים וכחברה. החקלאות קשורה בטבורה לציזנות, מכיוון שהיא הביטוי בפועל של הקשר והחיבור לאדמה ולארץ.

רקע

א.ד. גורדון, איש רוח ממובילי התנועה הציונית-חלוצית עסק גם הוא בחיבור זה וקרא לחשבון חדש עם הטבע.

בלימוד הקרוב ננסה להבין מהו החשבון החדש שעלינו לעשות עם הטבע, עם האדמה ועם הארץ ונבדוק האם אפשר ב-2018 להתחבר שוב לאדמה?.

שאלות לעיון והעמקה

סבב היכרות שבתוכו עונים על השאלה:
מכל העבודות שהתנסיתי בהן בחיי, מהי העבודה שהכי אהבתי?

קראו יחד את הקטעים.
לאחר כל קטע, דונו בשאלות המנחות.

א. "עבודתנו מעתה" - א.ד. גורדון
1. גורדון מדבר על יחס חדש אל הארץ. מהו לדעתכם היה היחס הישן אותו רוצה גורדון לשלול?

ב. "החלום ופתרונו" - א.ד. גורדון
1. מהי עבודה לשם מחיה, מהי עבודה לשם מצווה ומהי עבודה לשם חיים?
2. מהי העבודה שעבדתם בחייכם, שהרגשתם שהיא קרובה להיות "עבודה לשם חיים"?

ג. לבקש יחס חדש אל הטבע
1. האם יש הבדל לדעתכם בין חיבור לטבע, חיבור לאדמה וחיבור לארץ מסוימת? במידה וכן, נסו לאפיין את ההבדלים.

שאלות סיכום

1. כיצד ניתן לממש את המושג 'מודעות לחקלאות' בחיינו כיום?
2. נסו להגדיר משימה שעונה על הצורך להתחיל חשבון חדש עם הטבע עם האדמה והארץ, ושאתם יכולים לקחת אותה על עצמכם בשנה הקרובה.

"באים אנחנו אל ארצנו להיקלט בקרקענו הטבעי, שנעקרנו מתוכו. לינוק בשרשינו מן המזון אשר באדמה ולשאוף בעלינו מן המזון אשר ברוח... אנחנו, שנעקרנו משרשנו, מוכרחים להכיר את הקרקע ולהכשיר את הקרקע, שאנחנו באים להיקלט בו, לדעת ולהבין את תנאי האקלים, שאנחנו באים לצמוח ולפרוח בו... אנחנו, הקרועים מהטבע, אנחנו, ששכחנו כבר את טעמים של חיים טבעיים, - אנחנו מוכרחים, אם חפצי חיים אנחנו, לבקש יחס חדש אל הטבע, להתחיל חשבון חדש עמו".

א.ד.גורדון 'עבודתנו מעתה'

א. 'עבודתנו מעתה'

מן האלף בית אני מתחיל את החיים, אינני משנה, אינני מתקן, כי אם עושה הכל מחדש. והדבר הראשון, הפותח בראשונה את ליבי לחיים, אשר לא ידעתי כמוהם, היא העבודה. לא עבודה לשם מחייה ולא עבודה לשם מצווה. כי אם עבודה לשם חיים - עבודה אשר אור חדש נוגה עליה.

א.ד.גורדון 'החלום ופתרונו'

ב. 'החלום ופתרונו'

ג. "לבקש יחס חדש אל הטבע, להתחיל חשבון חדש עמו"

אז מהו "היחס החדש אל הארץ", אותו "חשבון חדש עם הטבע" עליו מדבר גורדון?

א

גורדון חי בתקופה שבה עוד לא היה אינטרנט, פלאפונים, ומסכים. בקושי היה חשמל. האם גורדון התנגד לטכנולוגיה? לא בהכרח. טכנולוגיה אינה טובה ואינה רעה. היא כלי. ומה שחשוב בכלים, הוא למי שייכת היד שמתמשת בהם. ואם היד טובה, הכלי יפעל לטובה, וגם להיפך. החשבון החדש עם הטבע לא חייב להיות על חשבון הכלים.

ולכן אם נענה שהחשבון החדש עם הטבע הוא תנועה מהטכנולוגיה אל הטבעיות, זאת תהיה תשובה חלקית ביותר. אולי אפילו גרועה. אמנם יש אתגר לחיות חיים טבעיים אנושיים ורגשיים בעולם טכנולוגי, אך מדובר כאן ביותר מזה.

ב

אפשר גם להתמקד בחיבור לאדמה עצמה, באשר היא. האדם, שהתרחק מהאדמה, צריך לחזור להיות מחובר אליה. וכיום מדברים על זה לא מעט, פרמקולצ'ר, אורגניות, מיחזור, הוליסטיות. וזה מצוין וחשוב.

ג

האם זה מספיק? האם החיבור לאדמת הארץ הוא חיבור שיכול לקרות בכל ארץ אחרת, או אולי מדובר פה באמת ביחס וחשבון חדשים? אפשר לענות שגם כן וגם לא.

לכל ארץ אחרת יש כנראה עם, שהחיבור שלו איתה יהיה יותר מחיבור פשוט לאדמה, ולכן זה חיבור שיכול לקרות בכל ארץ אחרת. ולכן גם החיבור לארץ הזאת הוא חיבור שלא יכול לקרות בארץ אחרת, כי חיבור כזה נוגע בערכים המיוחדים לארץ הזאת. הוא שזור ערכים יהודיים המבקשים מאיתנו 'לעבדה ולשמרה' כי אין מי שיתקן אחרינו יחד עם היסטוריה של עם ומדינה, ציונות ואהבת הארץ.

לפני 70 שנה ויותר החיבור לאדמה ולארץ היה פשוט יותר, עם פחות מיסוכים והסחות דעת וכיום החיבור הזה מאתגר. אבל מתוך האתגר, שהוא לכאורה אתגר חקלאי פשוט, צמחו משמעויות עמוקות. ערבות הדדית, אומץ אזרחי, ושוב - אהבת הארץ. ארץ שמחזירה אותנו לערבות הדדית ואומץ אזרחי בהווה, למסורת העבר, ובעיקר לעתיד. אפשר לומר שהחשבון ה"חדש" עם הארץ, מחייב הקשבה "חדשה", או במילותיו של גורדון "אינני מתקן כי אם עושה הכל מחדש". ואותה הקשבה חדשה שואלת "מה קורה היום?" "מהם האתגרים העכשוויים?" והכי חשוב - "מהי המשימה שעלי להירתם אליה?" המשימה יכולה להיות עיסוק ממשי בחקלאות, או תמיכה בחקלאות, או חינוך לערכי אהבת הארץ. אבל זאת משימה חדשה ועכשווית.

נראה, שאותו חשבון חדש עם הטבע והארץ, ימשיך לאתגר אותנו בכל דור ודור. אשרינו שזכינו לחפשו.